THE ROLE OF INSOLVENCY PROCEEDINGS. THE CONCEPT AND CHARACTERISTICS OF THE INSOLVENCY PROCEDURE

Daniela Pîrvu
PhD Student, University of European Studies of Moldova, Chişinău, Republic of Moldova

Abstract: Insolvency means "that state of the debtor's patrimony which is characterized by the insufficiency of funds available for the payment of certain, liquid and enforceable debts" (art. 5, point 29 of Law no. 85/2014).
Most traders see insolvency as the end point of the business - a moment when the company is assaulted by creditors, and the only option left is bankruptcy or closure of the company. Indeed, in some cases, insolvency is one of the symptoms of a non-performing business, however in many situations the inability to pay is just the result of an unfavorable situation that any trader can encounter, even those who have a viable business (for example customers do not pay their debts on time, sources of financing become unavailable, etc.). The difference between insolvent companies that survive on the market and those that disappear is the managers' ability to quickly identify the resources needed for recovery. Solutions must be sought primarily in the economic sphere and always involve profound changes in the way society functions; however, the other instruments that can facilitate a faster recovery of the society in difficulty should not be neglected.

Keywords: insolvency, judicial reorganization, bankruptcy, state of insolvency, liabilities

Noţiunea şi rolul procedurii insolvenţei. Starea de insolvenţă apare atunci când o societate comercială nu dispune de resurse băneşti suficiente pentru a-şi acoperi datoriile certe, lichide şi exigibile. Aceasta înseamnă că o societate poate fi în stare de insolvenţă chiar şi atunci când valoarea totală a activelor depăşeşte totalitatea datoriilor, important fiind dacă societatea dispune de lichidităţi pentru a-şi acoperi datoriile.

Multă lume consideră că procedura de "insolvenţă" este acelaşi lucru cu "falimentul". În ceea ce priveşte "reorganizarea" majoritatea asociază acest cuvânt cu insolvenţa/falimentul, fără să cunoască, în concret, care este legătura dintre ele.

Trebuie ştiut însă faptul că, deşi cele trei (3) noţiuni (insolvenţă, faliment şi reorganizare) au legatură una cu celelalte, ele nu se confundă, ci au semnificaţii distincte.

Semnificaţia termenilor

1) Procedura "**insolvenţei**" este acea procedură legală care se deschide, la cererea debitorului sau a creditorilor, în cazul în care o societate se află în stare de insolvenţă. Conform legii, starea de insolvenţă reprezintă acea stare a patrimoniului unei societăţi care se caracterizează prin insuficienţa fondurilor băneşti disponibile pentru plata datoriilor certe, lichide şi exigibile.

2) Procedura "**falimentului**" reprezintă procedura de insolvenţă care se aplică debitorului în vederea lichidării averii acestuia pentru acoperirea pasivului, fiind urmată de radierea debitorului din registrul în care este înmatriculat.

3) Procedura de "**reorganizare**" judiciară este procedura de insolvenţă care se aplică debitorului în vederea achitării datoriilor acestuia, conform programului de plată a creanţelor. Procedura de reorganizare presupune întocmirea, aprobarea, implementarea şi respectarea unui plan, numit plan de reorganizare, care poate să prevadă, împreună sau separat: (a) restructurarea operaţională şi/sau financiară a debitorului; (b) restructurarea corporativă prin modificarea structurii de capital social; (c) restrângerea activităţii prin lichidarea unor bunuri din averea debitorului.

Diferenţe. Procedura insolvenţei este o procedură "umbrelă" care include şi procedura de reorganizare şi/sau pe cea de faliment. Prin urmare, **relaţia dintre celelalte două sub-proceduri (faliment şi reorganizare), pe de o parte, şi procedura insolvenţei, pe de altă parte, este cea de la parte la întreg**.

Astfel, în cazul în care o societate este în stare de insolvenţă, cu privire la aceasta se deschide "procedura insolvenţei".

După momentul deschiderii acestei proceduri de insolvenţă urmează, de regulă, o perioadă de timp (denumită "**perioadă de observaţie**") în care administratorul judiciar analizează situaţia juridică şi patrimonială a societăţii pentru a determina dacă sunt perspective reale pentru salvarea societăţii, pe baza unui plan de reorganizare, sau, după caz, dacă societatea trebuie lichidată, deoarece aceasta nu mai poate fi revitalizată.

După finalizarea analizei de către administratorul judiciar, creditorii societăţii vor decide (a) dacă se va încerca salvarea societăţii, prin reorganizare judiciară, sau (b) dacă se va trece la lichidarea societăţii.

În cazul în care se aprobă reorganizarea societăţii, procedura insolvenţei va intra într-o nouă etapă, şi anume, în faza de "**reorganizare judiciară**". Deşi cu privire la această fază, legea foloseşte expresia de "procedură de reorganizare", putând crea impresia că aceasta ar fi o procedură distinctă de cea de "insolvenţă", în fapt, aşa cum a fost arătat mai sus, această "procedură de reorganizare" reprezintă doar o etapă din cadrul "procedurii de insolvenţă".

În cazul în care nu se aprobă reorganizarea societăţii sau, după caz, deşi se aprobă o astfel de reorganizare, aceasta eşuează, societatea va intra în faza de "**faliment**". La fel ca şi în cazul "reorganizării", legea foloseşte denumirea de "procedură" de faliment, creând impresia ca aceasta este o procedură diferită de cea de insolvenţă. Cu toate acestea, "falimentul" reprezintă doar o fază, posibilă, dar nu obligatorie, a "procedurii de insolvenţă".

Prin urmare, **în cazul în care o societate este în faliment, putem spune că aceasta este în insolvenţă, însă reciproca nu este valabilă; dacă o societate se află în procedură de insolvenţă nu înseamnă neapărat ca aceasta este şi în faliment, dimpotrivă, este posibil ca societatea respectivă să se afle în faza de reorganizare şi să "scape" cu succes din procedura de insolvenţă**.

Procedura insolvenţei are rolul de a asigura asanarea activităţii comerciale, prin anumite mijloace şi modalităţi care contribuie la acoperirea pasivului debitorului aflat în incapacitate de plată.

Potrivit prevederilor art. 4 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenţei şi de insolvenţă, principiile de bază pe care se bazează această reglementare legală sunt (...): "1. *maximizarea gradului de valorificare a activelor şi de recuperare a creanţelor;* 2. *acordarea unor şanse debitorilor de redresare eficientă şi efectivă a afacerii, fie prin intermediul procedurilor de prevenire a insolvenţei, fie prin procedura de reorganizare judiciară;* 3. *asigurarea unei proceduri eficiente, inclusiv prin mecanisme adecvate de comunicare şi derulare a procedurii într-un timp util şi rezonabil, într-o manieră obiectivă şi imparţială, cu un minim de costuri;* 4. *asigurarea unui tratament egal al creditorilor de acelaşi rang;* 5. *asigurarea unui grad ridicat de transparenţă şi previzibilitate în procedură;*

6. *recunoaşterea drepturilor existente ale creditorilor şi respectarea ordinii de prioritate a creanţelor, având la bază un set de reguli clar determinate şi uniform aplicabile;* 7. *limitarea riscului de credit şi a riscului sistemic asociat tranzacţiilor cu instrumente financiare derivate prin recunoaşterea compensării cu exigibilitate imediată în cazul insolvenţei sau al unei proceduri de prevenire al insolvenţei unui cocontractant, având ca efect reducerea riscului de credit la o sumă netă datorată între părţi sau chiar la zero, atunci când pentru acoperirea expunerii nete, au fost transferate garanţii financiare;* 8. *asigurarea accesului la surse de finanţare în procedurile de prevenire a insolvenţei, în perioada de observaţie şi de reorganizare, cu crearea unui regim adecvat pentru protejarea acestor creanţe;* 9. *fundamentarea votului pentru aprobarea planului de reorganizare pe criterii clare, cu asigurarea unui tratament egal între creditorii de acelaşi rang, a recunoaşterii priorităţilor comparative şi a acceptării unei decizii a majorităţii, urmând să se ofere celorlalţi creditori plaţi egale sau mai mari decât ar primi în faliment;* 10. *favorizarea, în procedurile de prevenire a insolvenţei, a negocierii/renegocierii amiabile a creanţelor şi a încheierii unui concordat preventiv;* 11. *valorificarea în timp util şi într-o manieră cât mai eficientă a activelor;* 12. *în cazul grupului de societăţi, coordonarea procedurilor de insolvenţă, în scopul abordării integrale a acestora;* 13. *administrarea procedurilor de prevenire şi de insolvenţă de către practicienii în insolvenţă şi desfăşurarea acestora sub controlul instanţei de judecată*."[1]

Aceste principii sunt aplicabile atât procedurilor de prevenire a insolvenţei, cât şi procedurilor de insolvenţă. Ele se aplică de către organele implicate în procedură în lipsa unor dispoziţii exprese care să reglementeze o anumită situaţie concretă sau se folosesc pentru interpretarea unui text neclar, chiar dacă legea a eliminat alin. 2 din proiectul iniţial neclar, chiar dacă legea a eliminat alin. 2 din proiectul iniţial supus dezbaterii publice, potrivit căruia: „în cazurile în care legea nu prevede, organele care aplică procedura vor ţine seama de principiile enumerate la alineatul precedent".

Definirea principiilor este extrem de importantă, practica urmând să demonstreze utilitatea lor acolo unde reglementarea lipseşte sau este neclară.

Conform prevederile Legii nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenţei şi de insolvenţă, nu există o ordine de aplicare a principiilor, acestea putând fi aplicate şi concomitent, acolo unde se impune. Unele dintre principii sunt aplicabile numai procedurilor de prevenire a insolvenţei, altele numai procedurilor de insolvenţă, iar altele sunt aplicabile atât procedurilor de prevenire a insolvenţei, cât şi procedurilor de insolvenţă.

Pe baza dispoziţiilor legale care stabilesc scopul, căile şi modalităţile de realizare a procedurii insolvenţei se poate defini această procedură astfel: „Procedura insolvenţei constituie un ansamblu de norme juridice, prin care se urmăreşte obţinerea fondurilor băneşti pentru plata datoriilor debitorului aflat în insolvenţă faţă de creditorii săi, în condiţiile stabilite diferenţiat pe categorii de debitori, prin reroganizare judiciară bazată pe un plan de reorganizare sau prin faliment".[2]

Prin finalitatea sa, procedura insolvenţei este o procedură unică. Ea se realizează însă pe căile şi modalităţile menţionate. Drept consecinţă, Legea 85/2015 cuprinde unele reguli comune care se aplică indiferent de calea sau modalitatea de realizare a procedurii (condiţiile de aplicare a procedurii insolvenţei, organele care aplică procedura, etc) şi alte reguli speciale

[1] ***Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenţei şi de insolvenţă***, art. 4

[2] **Stanciu Cărpenaru,** ***Drept comercial român***, Editia a VII-a, revăzută şi adăugită, Editura Juridic, Bucureşti, 2007, p. 620

aplicabile uneia sau alteia dintre căile sau modalităţile de realizare a procedurii (reorganizare judiciară, faliment, etc).

Aşa cum este reglementată de Legea nr. 85/2014, procedura insolvenţei este o procedură specială în raport cu procedura dreptului comun reglementată de Codul de procedură civilă.

Procedura insolvenţei, ca procedură specială nu exclude însă procedura dreptului comun, prevederile acestei legi completându-se, în măsura compatibilităţii lor cu cele ale Codului de procedură civilă, ale Codului comercial român, etc.

Procedura insolvenţei, reglementată de Legea nr. 85/2014 are însă prioritate în raport cu procedura reglementată de Codul de procedură civilă. Această procedură nu este un succedaneu al procedurii dreptului comun.[3]

Definiţia şi elementele insolvenţei. Prin insolvenţă se înţelege „*acea stare a patrimoniului debitorului care se caracterizează prin insuficienţa fondurilor băneşti disponibile pentru plata datoriilor certe, lichide şi exigibile*" (art. 5, pct. 29 din Legea nr. 85/2014).

Insolvenţa instituţiei de credit este definită în conformitate cu prevederile art. 5, pct. 30 din Legea nr. 85/2014 ca fiind „*acea stare a instituţiei de credit aflată în una din următoarele situaţii: a) incapacitatea vădită de plată a datoriilor exigibile cu disponibilităţile băneşti; b) scăderea sub 2% a indicatorului de solvabilitate a instituţiei de credit; c) retragerea autorizaţiei de funcţionare a instituţiei de credit, potrivit prevederilor legale, ca urmare a imposibilităţii de redresare financiară a unei instituţii de credit*."

Elementele definitorii ale insolvenţei debitorului sunt:

- *insuficienţa fondurilor băneşti disponibile*;

În concepţia legii, insolvenţa presupune incapacitatea de plată a debitorului. Această incapacitate exprimă starea patrimoniului debitorului, care face imposibilă plata datoriilor exigibile cu fondurile băneşti disponibile.

Procedura insolvenţei se aplică debitorului care nu poate plăti datoriile ajunse la scadenţă cu sumele de bani de care dispune. Neplata datoriilor este determinată de lipsa ori, în conformitate cu prevederile legale, insuficienţa fondurilor băneşti de care debitorul dispune imediat pentru plata datoriilor.

În concluzie, debitorul este în insolvenţă când patrimoniul său este lipsit de lichidităţi ori când acestea sunt insuficiente.[4] Ca urmare, procedura insolvenţei nu se poate aplica când debitorul, deşi dispune de lichidităţi nu plăteşte datoriile scadente. Într-o asemenea situaţie, creditorii au calea executării silite, în condiţiile dreptului comun.

Aşadar, procedura insolvenţei nu reprezintă o cale de valorificare a creanţelor pe cale silită împotriva debitorului care nu îşi execută obligaţiile, ci o procedură specială care se aplică debitorului aflat în incapacitate de plată.

- *neplata datoriilor scadente*.

Insolvenţa presupune neplata datoriilor exigibile de către debitor.

Cu toate că legea se referă la datorii, trebuie să avem în vedere numai datoriile băneşti ale debitorului. Pentru neexecutarea de către debitor a obligaţiilor având un alt obiect, decât plata unei sume de bani, se aplică regulile dreptului comun, iar nu procedura insolvenţei.

[3] În acest sens, s-a dispus ca în cazul în care debitorul este supus concomitent procedurii reorganizării judiciare şi a falimentului şi procedurii executării silite în condiţiile dreptului comun se aplică procedura specială (C.S.J. Secţia comercială ***Decizia nr. 3505/1998***, în "***Revista de drept comercial" nr. 4/2000***, p.132)

[4] Lichiditate înseamnă capacitatea pe care o are o unitate economică de a-şi îndeplini la termen, cu resursele băneşti de care dispune, obligaţiile de plată (***Dicţionarul complet al economiei de piaţă, Information business books,*** Bucureşti, 1994, p. 203)

În actuala reglementare nu interesează natura juridică a datoriilor debitorului[5]. Acestea pot fi comerciale, civile, bugetare, salariale, etc.

Starea de insolvenţă a debitorului impune ca datoriile să fie certe, lichide şi exigibile.

Datoriile sunt certe când existenţa lor este neindoielnică, adică asupra lor nu există un litigiu[6].

Datoriile sunt lichide în cazul în care cuantumul lor este determinat. Datoriile care au ca obiect sume de bani sunt totdeauna lichide. Nu au caracter lichid datoriile al căror cuantum urmează a fi stabilit de instanţa judecătorească.

Datoriile sunt exigibile când ele au ajuns la scadenţă, putându-se cere executarea lor. În cazul obligaţiilor, datoriile sunt certe de la data naşterii raportului juridic. Obligaţiile afectate de un termen suspensiv devin exigibile la împlinirea termenului.

Debitorul se află în insolvenţă dacă datoriile sale băneşti certe, lichide şi exigibile depăşesc valoarea-prag stabilită de lege. Potrivit art. 5, punctul 72 din Legea nr. 85/2014 cu modificările şi completările ulterioare „*valoarea-prag reprezintă cuantumul minim al creanţei, pentru a putea fi introdusă cererea de deschidere a procedurii de insolvenţă. Valoarea-prag este de 50.000 lei atât pentru creditori, cât şi pentru debitor, inclusiv pentru cererile formulate de lichidatorul numit în procedura de lichidare prevăzute de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, pentru creanţe de altă natură decât cele salariale, iar pentru salariaţi este de 6 salarii medii brute pe economie/salariat*”.

Valoarea-prag se raportează la data introducerii cererii de deschidere a procedurii, iar nu la data soluţionarii cererii de deschidere a procedurii aşa cum stabileşte şi decizia pronunţată de Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie în recursul în interesul legii, respectiv decizia nr. 5/2013, pronunţată în dosarul nr. 2/2013, potrivit căreia „în interpretarea şi aplicarea dispoziţiilor art. 31 alin. 1, art. 33 alin. 4 şi 5 şi art. 149 din Legea nr. 85/2006 raportat la art. 725 alin. 1 şi 4 din Codul de procedură civilă cu referire la efectele modificării pe cale legislativă a valorii-prag prevăzute de art. 3 pct. 12 din Legea nr. 85/2006, stabileşte că judecătorul-sindic va analiza îndeplinirea condiţiei referitoare la existenţa creanţei în cuantumul prevăzut de lege prin raportare la momentul introducerii cererii de deschidere a procedurii. În cazul în care există cereri ale mai multor creditori pentru deschiderea procedurii, precum şi în cazul în care mai mulţi creditori formulează o cerere comună, judecătorul-sindic va stabili îndeplinirea condiţiilor referitoare la cuantumul minim al creanţelor în raport cu valoarea însumată a creanţelor tuturor creditorilor şi cu respectarea valorii-prag de 50.000 lei, potrivit art. 70, alin. 3 teza finală.

Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenţei şi de insolvenţă defineşte şi insolvenţa prezumată şi insolvenţa iminentă.

Astfel, potrivit prevederilor art. 5, punctul 29, alin a din Legea nr. 85/2014 cu modificările şi completările ulterioare,„*insolvenţa debitorului se prezumă atunci când acesta, după 90 zile de la scadenţă, nu a plătit datoria sa faţă de creditor; prezumţia este relativă*”.

Insolvenţa este iminentă atunci când se dovedeşte că debitorul nu va putea plăti la scadenţă datoriile exigibile angajate, cu fondurile băneşti disponibile la data scadenţei (art. 5, punctul 29, alin b din Legea nr. 85/2014).

În concepţia insolvenţei, insolvenţa prezumată este o realitate existentă (actuală), pe când insolvenţa iminentă este o stare care va surveni în viitor, la data scadenţei, dar în mod cert.

[5] În reglementarea iniţială a Legii nr. 64/1995 erau avute în vedere numai datoriile comerciale. Această limitare a fost înlaturată prin O.G. nr. 38/2002

[6] Creanţa nu este certă dacă este contestată de debitor (Curtea de Apel Bucureşti, Secţia comercială, ***Decizia nr. 58/1999*** în ***Culegere***, p. 208

Insolvenţa debitorului nu trebuie confundată cu insolvabilitatea acestuia. Insolvenţa este acea stare a patrimoniului care exprimă neputinţa debitorului de a plăti la scadenţă datoriile sale din cauza lipsei de lichidităţi, insolvabilitatea este o stare de dezechilibru financiar al patrimoniului debitorului, în care valoarea elementelor pasive este mai mare decât valoarea elementelor active[7].

În schimb, simpla neplată la scadenţă a datoriilor nu este o dovadă suficientă a stării de insolvenţă a debitorului, ci trebuie dovedită şi incapacitatea de plată a debitorului, adică lipsa lichidităţilor.

Prin urmare, proba insolvenţei reclamă administrarea unor dovezi din care să rezulte cele două elemente: neplata la scadenţă a datoriilor şi lipsa de lichidităţi. De obicei, mijloacele de probă folosite fac dovada unuia sau altuia dintre elemente, prezumându-l pe celălalt.

Debitorul prezumat în insolvenţă poate, în apărare, să răstoarne prezumţia făcând dovada că are lichidităţi, dar nu a plătit pentru motive întemeiate (de exemplu a refuzat a plăti pretul ca o consecinţă a refuzului de a primi marfa necorespunzătoare calitativ).

Caracterele procedurii insolvenţei. Ca procedură specială, procedura insolvenţei se aplică debitorului, în condiţiile prevăzute de Legea nr. 85/2014 şi având în vedere definiţia prezentată procedurii insolvenţei, în opinia profesorului Stanciu Cărpenaru, în lucrarea intitulată Drept comercial român, Ediţia a VII-a, revăzută şi adăugită, publicată la Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2007, pag. 621, „*rezultă şi caracterele acesteia: caracterul judiciar, caracterul colectiv (concursual), caracterul de remediu sau de executare silită şi caracterul personal*.[8]

Caracterul juridic al procedurii insolvenţei constă în aceea că procedura la care este supus debitorul aflat în insolvenţă este o procedură judiciară. Potrivit legii, toate actele şi operaţiunile pe care le implică procedura insolvenţei sunt reglementate de lege şi se realizează sub control judiciar de către organele investite cu aplicarea procedurii (instanţele judecătoreşti, judecătorul-sindic, administratorul judiciar şi lichidatorul).

Prin caracterul său judiciar, procedura insolvenţei constituie un mijloc de protecţie, atât pentru creditori, cât şi pentru debitor.

Procedura insolvenţei are caracter personal întrucât în funcţie de categoria din care face parte, debitorului aflat în stare de insolvenţă i se va aplica procedura generală sau procedura simplificată. Categoriile de debitori aflaţi în insolvenţă cărora li se aplică procedura generală sau cea simplificată sunt prevăzute în art. 3 şi în art. 38 din Legea nr. 85/2014.

Procedura insolvenţei are un caracter colectiv (concursual), urmărind satisfacerea creanţelor debitorului aflat în stare de insolvenţă. În cadrul procedurii de insolvenţă, toţi creditorii recunoscuţi participă împreună la urmărirea şi recuperarea creanţelor în condiţiile prevăzute de Legea nr. 85/2014.

Caracterul colectiv, concursual al procedurii insolvenţei reclamă un tratament egal pentru toţi creditorii, indiferent de natura creanţelor şi de interesul public sau privat reprezentat de creditori.

Prin caracterul său colectiv, concursual, procedura insolvenţei se deosebeşte de procedura executării silite din dreptul comun, care are caracter individual.

Procedura insolvenţei are un caracter de remediu sau, după caz, de executare silită, această procedură având ca scop acoperirea pasivului debitorului aflat in insolvenţă. În

[7] **I.N. Finţescu,** ***Curs de drept comercial***, Bucureşti, 1930, vol. III, p. 32

[8] Opinii privind caracterele procedurii falimentului reglementat de Codul comercial au fost exprimate şi de către **M. Paşcanu,** ***Dreptul falimentar român***, Editura Cugetarea, Bucureşti, 1926, p. 10-12

conformitate cu prevederile Legii nr. 85/2014, acest scop se realizează fie prin procedura reorganizării judiciare, fie prin procedura falimentului.

Aplicarea procedurii reorganizării judiciare reprezintă un remediu pentru activitatea debitorului, pe când procedura falimentului constituie un instrument de executare silită asupra averii debitorului.

Vindecarea prin insolvenţă: Reorganizare sau leac miraculos? Întreprinderile comerciale se confruntă din ce în ce mai des cu greutăţi financiare, în contextul economic actual în care finanţarea a devenit din ce in ce mai greu de obţinut. În unele cazuri, nu puţine la număr în România, dificultatea financiară se transformă în incapacitate de plată sau insolvenţă (adică imposibilitatea de a face faţă datoriilor scadente cu sumele de bani disponibile).

Majoritatea comercianţilor văd insolvenţa ca punctul terminus al afacerii - un moment în care societatea este asaltată de creditori, iar singura opţiune rămasă este falimentul sau închiderea societăţii.

Într-adevăr, în unele cazuri, insolvenţa este unul dintre **simptomele unei afaceri neperformante**, totuşi în multe situaţii incapacitatea de plată este doar rezultatul unei conjuncturi nefavorabile cu care se poate întalni orice comerciant, chiar şi cei care au un business viabil (de exemplu clienţii nu-şi achită datoriile la timp, sursele de finantare devin indisponibile etc.).

Diferenţa dintre societăţile în insolvenţă care rezistă pe piaţă şi cele care dispar o face capacitatea managerilor de a identifica rapid resursele necesare unei redresări. Soluţiile trebuie căutate în primul rând în sfera economicului şi presupun întotdeauna schimbări profunde în modul de funcţionare a societăţii; nu trebuie însă neglijate şi celelalte instrumente care pot facilita o revenire mai rapidă a societăţii aflate în dificultate.

Un asemenea exemplu de instrument complementar poate fi o reorganizare judiciară în cadrul procedurii insolvenţei reglementate de Legea 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenţei şi de insolvenţă. Astfel, orice societate insolventă poate solicita tribunalului în raza căruia îşi are sediul să fie pusă sub protecţia legii insolvenţei până la elaborarea şi implementarea unui plan de reorganizare judiciară.

Odată deschisă procedura insolvenţei, societatea (debitorul) beneficiază de o serie de **privilegii l**egale temporare menite să-i dea răgazul necesar pentru a-şi pregăti un plan de reorganizare. Un exemplu în acest sens ar fi că de la data deschiderii procedurii are loc **suspendarea de drept** a oricărei acţiuni judiciare sau extrajudiciare de recuperare a creanţelor deţinute împotriva debitorului; astfel, creditorii societăţii având creanţe anterioare datei deschiderii procedurii insolvenţei vor fi obligaţi prin lege să îşi amâne realizarea pretenţiilor împotriva debitorului şi să îşi înregistreze creanţele la masa credală.

Planul de reorganizare judiciară nu este altceva decât un plan de afaceri derulat de regulă pe un termen de maximum trei ani, şi care presupune diferite măsuri de restructurare (restructurare corporativă, lichidare parţială a activelor, infuzie de capital, etc.) ce pot fi luate împreună sau separat.

Planul va trebui să cuprindă în mod necesar şi un program de plată a creanţelor anterioare deschiderii procedurii insolvenţei. Principalul său avantaj este că, potrivit legii, acesta poate să prevadă **reducerea, eşalonarea sau chiar ştergerea completă a unora dintre datoriile societăţii**.

Pentru a putea intra în vigoare, planul de reorganizare trebuie întâi aprobat prin votul creditorilor societari înscrişi la masa credală; în acest scop, creditorii vor fi grupaţi în mai multe categorii (creditori garantaţi, creditori bugetari, creditori salariaţi, creditori chirografari, etc.) care vor vota separat pe fiecare categorie. Aşadar, pentru a putea fi adoptat, planul va

trebui să treacă, printre altele, de o dublă majoritate (atât în cadrul fiecarei categorii, cât şi raportat la numărul total de categorii).

Ulterior aprobării de către creditori, planul va trebui de asemenea confirmat formal de către judecătorul-sindic. La data confirmarii planului de reorganizare acesta va intra în vigoare, iar debitorul va fi descărcat de diferenţa dintre valoarea obligaţiilor pe care le avea înainte de confirmarea planului şi cea prevazută în plan. Altfel spus, în principiu, **o creanţă nu va mai putea fi pretinsă** decât dacă planul de reorganizare prevede plata acesteia şi doar în condiţiile prevăzute în planul de reorganizare.

În acest fel, debitorul are şansa unui nou început fiind degrevat de o parte (în unele cazuri, o parte semnificativă) din datoriile anterioare deschiderii procedurii. Prin urmare, perspectiva reorganizarii judiciare a unei societăti poate fi interesantă pentru managementul societăţii (care scapă de balastul datoriilor din bilanţ), dar şi pentru un potenţial investitor (care poate dobândi un activ mult mai valoros), având în vedere că micşorarea pasivului se produce prin efectul legii, **fără nicio cheltuială de finanţare suplimentară.**

Desigur, există şi o serie de potenţiale obstacole sau dezavantaje legate de alegerea procedurii insolvenţei ca modalitate de asanare a situaţiei unei societăţi aflate în dificultate, din care câteva mai jos sunt prezentate cu titlu de exemplu. Menţionăm însă că toate aceste dezavantaje pot fi gestionate profesionist cu implicarea cât mai devreme a consultanţilor specializaţi în astfel de proceduri.

În primul rând, **dezavantajul de imagine** poate fi unul semnificativ: procedura insolvenţei este asimilată îndeobste cu falimentul sau închiderea societăţii. Această percepţie gresită poate avea consecinţe nefaste: partenerii comerciali vor căuta să se expună cât mai puţin în relaţia cu debitorul reducând livrările/comenzile, clienţii vor fi reticenţi să mai achiziţioneze bunuri/servicii, ceea ce va afecta cifra de afaceri a societăţii în cauză.

În al doilea rând, desfăşurarea procedurii insolvenţei poate determina **deteriorarea relaţiilor cu partenerii comerciali** care sunt nevoiţi, de cele mai multe ori fără niciun preaviz, fie să-şi vadă creanţele amânate, fie reduse, fie chiar stinse fără să şi le mai poată recupera vreodată. Ideal ar fi (în special dacă se doreşte o reorganizare prin continuarea activităţii) ca partenerii comerciali importanţi cu care societatea colaborează pe termen lung (băncile, furnizorii de materii prime etc.) să fie avertizaţi în măsura posibilului de iminenţa deschiderii procedurii insolvenţei, sau poate chiar cooptaţi în strategia de redresare.

În al treilea rând, declanşarea procedurii insolvenţei poate avea o serie de **efecte nedorite pentru persoanele din managementul societăţii**, în măsura în care acestea pot răspunde personal pentru datoriile societăţii, dacă intrarea acesteia în incapacitate de plată a fost cauzată de acte frauduloase ale conducerii (de exemplu: abuzul de bunurile societare în interes propriu, ţinerea unei contabilităţi neconforme cu realitatea, efectuarea de acte de comerţ în interes propriu, etc.). De aceea, înainte de a trece la o reorganizare judiciară este util un audit economico-juridic al actelor încheiate de societate pentru a putea identifica eventualele riscuri.

În al patrulea rând, simpla opţiune a debitorului pentru o reorganizare judiciară nu echivalează automat cu adoptarea şi intrarea în vigoare a unui **plan de reorganizare judiciară**. Esenţial este că majoritatea categoriilor de creditori să-şi dea acordul pentru plan, ceea ce implică de multe ori un proces îndelungat şi delicat de negociere, cu atât mai mult cu cât creditorii sunt cei afectaţi în primul rând de tăierile de datorii pe care debitorul le va face pentru a putea supravieţui. În acest context, planificarea din timp a intrării în procedura insolventei şi, în măsura posibilului, chiar modelarea categoriilor creditorilor împreună cu consultanţii poate juca un rol cheie în reuşita planului.

În concluzie, insolvenţa unei societăţi nu echivalează neapărat cu sfârşitul întreprinderii comerciale. Acesta poate fi un moment bun de reconsiderare a strategiei de afaceri şi de utilizare a unui întreg arsenal de resurse, între care şi cea a redresării în cadrul unei proceduri de reorganizare judiciară.

Înainte de a alege calea reorganizării judiciare trebuie pornit de la premisa că nu este o soluţie aplicabilă în mod universal şi nediscriminat, şi în niciun caz **nu este un leac miraculos pentru o afacere neperformantă.**

Soluţia reorganizării judiciare este o opţiune ce prezintă numeroase avantaje, dar poate avea şi inconvenienţe, de aceea alegerea ei trebuie făcută în mod informat, prin cântărirea tuturor aspectelor relevante şi numai după implicarea unor specialişti în domeniu (economişti, avocaţi, practicieni în insolvenţă).

Specialiştii pot creiona strategia şi paşii de urmat încă dinainte de începerea procedurii, astfel încât posibilele neajunsuri să fie cel puţin minimizate, iar surprizele neplăcute să fie eliminate.

BIBLIOGRAPHY

I. Adam, C.N. Savu, *Legea procedurii insolvenţei. Comentarii şi explicaţii*, Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2006;

I. Adam, C.N. Savu, *Câteva consideraţii referitoare la procedura simplificată în lumina Legii nr. 85/2006 privind procedura insolvenţei*, în RDC nr. 3/2007;

A. Birchall, *Procedura insolvenţei. Reorganizarea judiciară şi procedura falimentului – Incluzând procedura concordatului preventiv şi a mandatului ad-hoc*, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2010;

R. Bufan, *Reorganizarea judiciară şi falimentul*, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2001;

Buletinul Jurisprudenţei Curţii de Apel Craiova pe anii 2010-2013, Editura Lumina Lex, Bucureşti;

A. Buta, *Anularea actelor frauduloase în procedura insolvenţei*, Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2012;

Stanciu D. Cărpenaru, V. Nemeş, M.A. Hotca, *Noua lege a insolvenţei. Legea nr. 85/2006. Comentarii pe articole*, Editura Hamangiu, Bucureşti, 2006;

Stanciu D. Cărpenaru, *Drept comercial român*, Ediţia a VII-a, revăzută şi adăugită, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2007;

Stanciu D. Cărpenaru, *Tratat de drept comercial român*, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2009;

Şt. Dumitru, *Lichidarea bunurilor din averea debitorului în lumina noilor reglementări legale*, în Phoenix – Revista de Insolvenţă, aprilie – iunie 2007, p. 29;

V. Godinca-Herlea, *Omisiunea de a depune contestaţie la cererea de deschidere a procedurii insolvenţei. Efecte şi remedii*, în RDC nr. 9/2009, p.64;

S. Al. Hajjar, *Răspunderea civilă a administratorilor debitorului aflat în insolvenţă*, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2012;

Legea nr. 31/1990 privind societăţile comerciale.

Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenţei şi de insolvenţă;

E. Lovin, *Procedura insolvenţei. Jurisprudenţă*, Editura Monitorul Oficial, 2008;

I.N. Militaru, I. Voica, *Consideraţii teoretice cu privire la insolvenţă, potrivit Legii nr. 85/2006 – procedură simplificată*, în RDC nr. 2/2007;

D. Moţiu, *Stabilirea masei active şi a masei pasive în procedura insolvenţei*, Editura Wolters Kluwer, Bucureşti, 2009;

L. Neagu, *Procedura insolvenţei. Răspunderea membrilor organelor de conducere. Practică judiciară*, Editura Hamangiu, Bucureşti, 2011;

Ordonanţa de Urgenţă nr. 86/2006 privind organizarea activităţii practicienilor în insolvenţă;

Gh. Piperea, *Insolvenţa: legea, regulile, realitatea*, Editura Wolters Kluwer, Bucureşti, 2008;

Gh. Piperea, *Legea Concordatului*, Editura Wolters Kluwer, Bucureşti, 2010;

Gh. Piperea, *Instituţia administratorului special în procedurile de insolvenţă*, în Phoenix – Revista de Insolvenţă nr. 25/2008, p. 5-9;

E. Roşu, *Procedura insolvenţei. Practică judiciară*, Editura Hamangiu, Bucureşti, 2011;

M. Sărăcuţ, *Adunarea creditorilor. Comitetul creditorilor, în Phoenix – Revista de Insolvenţă*, aprilie – iunie 2007, p. 15-17.

I. Schiau, *Regimul juridic al insolvenţei comerciale*, Editura All Beck, Bucureşti, 2001;

A.O. Stănescu, S.M. Miloş, Şt. Dumitru, O.D. Milu, *Procedurile de prevenţie a insolvenţei: concordatul preventiv şi mandatul ad-hoc. Reorganizarea judiciară*, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2010;

I. Turcu, *Tratat de insolvenţă*, Editura C.H. Beck, Bucureşti;

I. Turcu, *Legea procedurii insolvenţei. Comentariu pe articole*, Ediţia a II-a, Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2009;

N. Ţăndăreanu, *Insolvenţa în reglementarea Legii nr. 85/2006*, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2012;

N. Ţăndăreanu, *Codul Insolvenţei adnotat. Noutăţi, examinare comparativă şi note explicative*, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2014;

Uniunea Naţională a Practicienilor în Insolvenţă din România, *Procedura Insolvenţei – Culegere de practică Judiciară 2006 – 2009*, vol I-III, Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2011;